

Verbindend werken met cliënten met probleemgedrag

24 september 2020

- Een studiedag op 24 september 2020
- Docent: Gerrit Vignero
- Over: De draad als ondersteuningsmethodiek bij (ernstig) probleemgedrag. Hoe kun je inzichten uit de ontwikkelingspsychologie vertalen naar de begeleiding van kinderen, jongeren en volwassenen met een verstandelijke beperking en (ernstig) probleemgedrag?
- Accreditatie: wordt aangevraagd bij NIP K&J/NVO OG (indien toegekend, tevens geldig voor SKJ) en Register Vaktherapie.

Mensen met een verstandelijke beperking en ernstig probleemgedrag laten via hun gedrag zien dat ze niet overweg kunnen met de manier waarop ze benaderd worden. Volgens Gerrit Vignero kan er in de ondersteuning van mensen met een verstandelijke beperking nooit genoeg rekening worden gehouden met elementen uit de ontwikkelingspsychologie. Hierin kunnen ook belangrijke handvatten worden gevonden om cliënten met een verstandelijke beperking en ernstig probleemgedrag te ondersteunen.

De draad als ondersteuningsmethodiek

Enkele jaren geleden ontwikkelde Gerrit "De draad". In deze methode wil hij de ontwikkelingspsychologie vertalen in eenvoudige en bruikbare woorden voor begeleiders en ouders. Teambegeleiders, psychologen en orthopedagogen krijgen met de draad een stap voor stap methode die ze in hun begeleiding kunnen gebruiken. De draad wordt in Nederland en België al regelmatig met succes toegepast, zowel in voorzieningen voor cliënten met een verstandelijke beperking als in scholen voor zowel gewoon als buitengewoon onderwijs. Tijdens deze studiedag leer je hoe je probleemgedrag vanuit het perspectief van de draad beter kunt begrijpen en begeleiden.

Afstemmen op emotionele ontwikkeling

Een cliënt met een verstandelijke beperking is voor zijn welzijn in hoge mate afhankelijk van professionals. Daarom moeten die professionals bewust bezig zijn met de relatie met hun cliënt. Van professionals mag dus worden gevraagd, dat ze zich aanpassen aan de cliënt. Die aanpassing bestaat vooral uit de afstemming op het emotionele ontwikkelingsniveau en op de daarmee samenhangende emotionele behoeften van de cliënt. Afstemmen op het emotionele ontwikkelingsniveau kan probleemgedrag helpen voorkomen of verminderen.

Gerrit Vignero gebruikt de draad als beeld voor de band tussen cliënt en begeleider en koppelt dit aan de fasen die een persoon in zijn emotionele ontwikkeling doorloopt. Het model van de draad is daarmee een hulpmiddel geworden voor begeleiders en andere professionals om op een andere manier naar een cliënt te kijken, in te schatten welke ondersteuning die cliënt nodig heeft en de ondersteuning of behandeling daarop af te stemmen.

De draad oppakken

Bij ernstig probleemgedrag (zoals agressie) wordt de relatie tussen de cliënt en zijn begeleiders ernstig op de proef gesteld. Er is vaak sprake van een dubbele breuk: een emotionele breuk en een handelingsbreuk. De handelingsbreuk betekent dat de activiteit waarmee men bezig was wordt afgebroken. De emotionele breuk ontstaat doordat de cliënt en begeleider beiden zo opgewonden zijn, dat er kortsluiting ontstaat in hun relatie.

Volgens Gerrit Vignero is het belangrijk dat de begeleider het initiatief neemt tot herstel van de handelingsbreuk en emotionele breuk. Het eerste herstel is het herstel van de handelingsbreuk door terug te gaan naar de activiteit die bezig was toe het probleemgedrag ontstond. Je neemt hier de draad weer op en de begeleider is samen met de cliënt bezig. Dit is de opstap naar het herstel van de emotionele breuk.

Inhoud van de studiedag

Tijdens deze studiedag licht de docent Gerrit Vignero toe wat de methode de draad inhoudt en hoe deze methode specifiek kan worden toegepast op cliënten met ernstig probleemgedrag.

De volgende thema's worden behandeld:

1. hoe worden ontwikkelingspsychologische thema's vertaald in 'de draad'?
2. zicht krijgen op de dynamiek van de draad en de processen binnen opvoeding en begeleiding en deze in een schema kunnen zetten,
3. de methodiek toepassen op video's,
4. de verschillende stappen uit de methode,
5. handvatten om met 'de draad' aan de slag te gaan.

Studiebelasting & voorbereiding

De studiedag is te volgen zonder voorbereiding. Het boek dat je tijdens de studiedag ontvangt, is bedoeld om achteraf door te lezen als u dat wenst.

De studiebelasting van deze scholing bestaat uit het aantal contacturen. Het aantal contacturen is zes.

Doelgroep

De inhoud van de studiedag heeft betrekking op kinderen, jongeren en volwassenen met een lichte, matige of ernstige verstandelijke beperking en probleemgedrag.

De dag is vooral bedoeld voor:

- Psychologen, orthopedagogen, vak- en speltherapeuten, managers, coaches, coördinerend begeleiders en verpleegkundigen in de zorg voor mensen met een verstandelijke beperking, GGZ, verslavingszorg of forensische zorg;
- Psychologen, orthopedagogen, intern begeleiders, leraren en teammanagers in het speciaal onderwijs;
- Ouders en andere verwanten van mensen met een verstandelijke beperking (een gereduceerd tarief is bespreekbaar).

Programma

Ochtend	
9:30	Opening
9:35	De draad als metafoor voor de stappen in de emotionele en sociale ontwikkeling.
11:00	Pauze
11:30	Leren herkennen van het type draad bij een cliënt.
12:30	Lunchpauze
Middag	
13:30	De methode in stapjes.
15:00	Pauze
15:15	Toepassing van de methode op casussen.
16:30	Afsluiting

Docent

Gerrit Vignero werkt sinds 1986 als orthopedagoog in het Medisch Pedagogisch Centrum (MPC) Terbank in Heverlee. MPC Terbank is een residentiële voorziening voor jongens en meisjes van drie tot 21 jaar met een lichte of matige verstandelijke beperking, gedragsstoornissen en/of emotionele problemen. Al heel vroeg in zijn werk als orthopedagoog ontdekte hij het belang van de ontwikkelingspsychologie voor het ondersteunen van mensen met een verstandelijke beperking.

Gerrit is geschoold in de methode Heijkoop. De vraag waar hij zich op richtte was: Hoe vertaal je ontwikkelingspsychologisch denken naar het orthopedagogisch handelen? Voor het antwoord op deze vraag maakte Gerrit gebruik van het werk van Jacques Heijkoop en van Anton Došen. Hij ontwikkelde een eigen model waarbij hij het beeld van de draad gebruikt om de relatie tussen cliënt en professional die bij de verschillende ontwikkelingsfasen hoort, weer te geven. Over zijn methode heeft Gerrit inmiddels drie boeken geschreven. 'De draad' werd oorspronkelijk vooral opgepikt in voorzieningen voor cliënten met een verstandelijke beperking. Inmiddels wordt het model ook als werkvorm gebruikt in zowel speciaal als gewoon onderwijs.

Gerrit geeft scholing in België en Nederland over zijn model en begeleidt (in België) casusbesprekingen.

Literatuur

Vignero, G. (2017). Ontwarring en ordening van de draad. Verbindend werken met cliënten met probleemgedrag. Antwerpen/Apeldoorn: Garant. ISBN: 9789044135701

Vignero, G. (2011). *De draad tussen cliënt en begeleider. De emotionele ontwikkeling als inspiratiebron in de begeleiding van personen met een verstandelijke handicap.* Antwerpen/Apeldoorn: Garant. ISBN 978-90-441-2809-3.

Došen, A. (2014). *Psychische stoornissen, probleemgedrag en verstandelijke beperking. Een integratieve benadering bij kinderen en volwassenen.* Assen: Koninklijke Van Gorcum BV. (vijfde herziene druk). ISBN 9789023252498. (pagina 85-147). (In de vierde druk is dit deel 2. Praktische benadering, p. 72-123).

Heijkoop, J. (2003). *Vastgelopen. Anders kijken naar begeleiding van met een verstandelijke handicap met ernstige gedragsproblemen.* Soest: Uitgeverij Nelissen (vierde druk).

Accreditatie

Accreditatie wordt aangevraagd bij:

- het accreditatiebureau NIP K&J / NVO OG (geldt indien toegekend ook voor SKJ)
- Het Register Vaktherapie

Certificaat en invoeren presentie

FORTIOR reikt aan het eind van de dag certificaten uit. Op het certificaat staan de accreditaties en hun ID-nummers vermeld.

Voor sommige registers van beroepsverenigingen, zoals bij NIP K&J / NVO OG, kwaliteitsregister Paramedici, KNGF, Register Vaktherapie en Registerplein, voert FORTIOR de presentie in. Hiervoor hebben wij het nummer nodig waarmee je in het register bent ingeschreven.

Als FORTIOR geen nummer van je heeft, dan kan de presentie niet worden ingevoerd. Zorg er dus voor dat je correcte nummer bekend is bij FORTIOR!

Voor inschrijven en meer informatie

De inschrijfkosten zijn 235,00 pp., dit is inclusief koffie, thee, lunch en het boek "Ontwarring en ordening van de draad" van Gerrit Vignero (het boek ontvang je tijdens de studiedag).

www.fortior.info

Inschrijvingen@fortior.info

030 6586103